

Група за реформу медијског сектора коју чине представници Независног удружења новинара Србије (НУНС), Асоцијације независних електронских медија (АНЕМ) и Асоцијације независних локалних штампаних медија Локал Прес, залаже се за усвајање измене Закона о оглашавању ("Службени гласник РС", бр. 79/2005), сходно предлогу у прилогу, у циљу исправљања одређених нелогичности које постоје у тексту Закона, те омогућавања повољнијег третмана огласних порука непрофитних организација за добротворне и хуманитарне акције.

У сада важећем тексту, члан 14 Закона о оглашавању садржи дефиницију ТВ оглашавања у ставу 1, док у ставу 2 утврђује да се:

- обавештења о садржини програма који ће бити емитован у наредних седам дана, укључујући и оглашавање појединих емисија из програма;
- саопштења јавних служби и огласне поруке непрофитних организација за добротворне и хуманитарне акције као и њихови позиви на добротворну или хуманитарну акцију; и
- емитовања знака идентификације ТВ програма,

сматрају ТВ оглашавањем и врше без накнаде.

Док сама дефиниција из става 1 није спорна, став 2 доводи до озбиљних проблема у примени Закона о оглашавању, који се огледају у следећем:

1) У Републици Србији су на јавном конкурс за издавање дозвола за емитовање програма 2006. године издате дозволе за емитовање телевизијског програма са националним покривањем за укупно пет комерцијалних телевизијских мрежа. У складу са самим Законом о радиодифузији, јавни радиодифузни сервис емитује телевизијски програм са националним покривањем на још две мреже. Емитери који емитују на наведених седам мрежа боре се на тржишту за комерцијални колач који се у 2007. години процењује на неких 85 милиона евра. Поређења ради, у суседној Хрватској постоје само две комерцијалне националне мреже и две мреже јавног сервиса, а комерцијални колач за који се емитери који емитују на наведене четири мреже боре на тржишту, иако Хрватска има готово душло мање становника, по независним проценама, јесте 4 пута већи од оног у Србији. Овакви неповољни тржишни услови, узимајући у обзир и ограничења максималног трајања ТВ оглашавања, (дозвољено је емитовати највише 12 минута огласних порука у оквиру

једног пуног сата емитованог програма на програмима комерцијалних телевизија, односно највише 6 минута огласних порука у оквиру једног пуног сата емитованог програма на програмима јавног сервиса), доводе до ситуације у којима је емитерима сваки секунд дозвољеног времена емитовања огласних порука изузетно значајан, односно да је сваки тај секунд нужно у пуној мери комерцијално искористити.

Како се у складу са чланом 14 став 2 Закона о оглашавању огласне поруке непрофитних организација за добротворне и хуманитарне акције као и њихови позиви на добротворну или хуманитарну акцију који се обављају без накнаде сматрају ТВ оглашавањем, па се сходно томе и рачунају у максимално дозвољено време емитовања огласних порука, непрофитне организације доведене су у ситуацију да се за оглашавање свог добротворног и хуманитарног рада боре са високо профитним индустријама, односно оглашивачима као што су банке, пиваре, фармацеутске, телекомуникационе компаније и слично. Постојећом формулацијом из члана 14 став 2 Закона, држава уместо да помогне и подстакне добротворство и непрофитни ангажман у ширем друштвеном интересу, исте објективно спутава.

Законодавац је био свестан проблема који настаје оваквим третманом, те је у члану 86 Закона о оглашавању предвидео да се оглашавање активности и мера које су од значаја за грађане, за већину грађана, или за мањинску друштвену групу, између осталог и оглашавање хуманитарних акција, односно акција за заштиту и унапређење здравља, као и позива за помоћ непосредно угроженим лицима, ако се врши без накнаде, не урачунава у законом ограничено време трајања ТВ оглашавања, али све искључиво ако су оглашивачи државни органи и организације, органи територијалне аутономије и локалне самоуправе.

Уверени смо да је овакво решење лоше. Не постоји ни једно логично оправдање да се хуманитарне акције или позиви за помоћ непосредно угроженим лицима различито третирају у ситуацијама када иза њих не стоји држава, већ недржавна непрофитна организација. Не постоји никакво рационално оправдање за постављање административних и финансијских препрека добротворству, само због једног разлога, само зато што добротворитељ није држава, већ непрофитна организација као установа приватног права.

Подсећамо да су непрофитне организације у претходном периоду организовале и учествовале у бројним акцијама на добротвор најразличитијих категорија

становништва, од избеглица, пензионера, сиромашних, жртава породичног насиља и трговине људима, и сл.

Потенцијалне злоупотребе предложене измене Закона, а које се пре свега огледају у могућности да се кроз наменски основане непрофитне организације врши посредна политичка пропаганда, предупредила би се кроз нови став 4 истог члана 14 Закона, који би предвидео, као што је наведено у предлогу у прилогу, да се огласном поруком непрофитне организације не може, посредно или непосредно, оглашавати политичка организација или политичар или друга организација коју је основао државни орган, политичка партија или политичар.

Желимо посебно да укажемо да је предложена измена неопходна и са аспекта хармонизације домаћих прописа са прописима ЕУ, конкретно са Директивом 89/552/ЕЕС (Television Without Frontiers Directive), измењеном и допуњеном Директивом 2007/65/ЕС од 11. децембра 2007. године (Audiovisual Media Services Directive), а у складу са којом дефиниција телевизијског оглашавања (члан 1 став 1 тачка (i) сада подразумева искључиво оглашавање у вези са трговином, пословањем, занатом или професијом у циљу промовисања набавке добара и услуга, укључујући покретне ствари, права и обавезе, за накнаду, те на тај начин јасно искључује из домена телевизијског оглашавања огласне поруке непрофитних организација за добротворне и хуманитарне акције и друге акције усмерене на указивање и подизање свести о друштвеним проблемима или намењене решавању или указивању на исте, као као и њихове позиве на такве акције.

2) Опште обавезе емитера у односу на програмске садржаје прописане Законом о радиодифузији обухватају, између осталог, обухватају и обезбеђивање слободног, потпуног и благовременог информисање грађана као доприношење подизању општег културног и сазнајног нивоа грађана. Чињеница да Закон о оглашавању крајње ригидно давање обавештења о садржини програма и најаве емисија из програма третира као ТВ оглашавање, објективно представља сметњу реализацији обавеза емитера. Програмске најаве немају огласну, већ пре свега информативну функцију, те их не треба урачунавати у законом ограничено време трајања ТВ оглашавања.

Потенцијалне злоупотребе предложене измене Закона предупредиле би се кроз нови став 3 истог члана, који би предвидео, као што је наведено у предлогу у прилогу, да се огласна порука која садржи обавештење о садржини програма или најаву емисија из програма, ипак третира као ТВ оглашавање ако се њоме посредно или непосредно

оглашава име односно назив, знак, робни или услужни жиг или имиџ спонзора програма или појединих емисија.

Указујемо да је и у овом смислу предложена измена такође неопходна и са аспекта хармонизације домаћих прописа са прописима ЕУ, конкретно са Директивом 89/552/ЕЕС (Television Without Frontiers Directive), измењеном и допуњеном Директивом 2007/65/ЕС од 11. децембра 2007. године (Audiovisual Media Services Directive), а у складу са којом (члан 18 став 12) се најаве везане за садржај сопствених програма не рачунају у време трајања оглашавања на телевизији.

3) Емитовања знака идентификације ТВ програма је обавеза емитера прописана чланом 69 Закона о радиодифузији ("Службени гласник РС", бр. 42/2002, 97/2004, 76/2005, 79/2005, 62/2006, 85/2006, 86/2006). Наведеном одредбом је предвиђено да назив, ознака, односно скраћени идентификациони знак емитера морају бити континуирано означени за све време емитовања телевизијског програма. Слично и у Закону о јавном информисању ("Службени гласник РС", бр. 43/2003, 61/2005) по коме је знак идентификације ТВ програма заправо скраћени импресум (члан 27 став 4 Закона), који се у складу са одредбом члана 28 став 5 Закона објављује све време трајања програма.

Неприхватљиво третирање емитовања знака идентификације ТВ програма ТВ оглашавањем за последицу има ситуацију у којој поштовање законских обавеза установљених Законом о радиодифузији и Законом о јавном информисању, емитере доводи у ситуацију да чине прекршај по Закону о оглашавању. Наиме, Законом је наиме ограничено максимално трајање ТВ оглашавања - дозвољено је емитовати највише 12 минута огласних порука у оквиру једног пуног сата емитованог програма на програмима комерцијалних телевизија, односно највише 6 минута огласних порука у оквиру једног пуног сата емитованог програма на програмима јавног сервиса. Ако је емитовање знака идентификације ТВ програма ТВ оглашавање, а у складу са чланом 14 став 2 Закона о оглашавању јесте – онда су емитери у Србији, емитирујући континуирано у складу са Законом о радиодифузији и Законом о јавном информисању знак идентификације, у прекршају из члана 108 став 1 тачка 3 Закона о оглашавању, за који је запређена казна од 100.000 до 1.000.000 динара за правно лице и од 20.000 до 50.000 динара за одговорно лице у правном лицу.

Молимо Вас да подржите овакав предлог и дате свој допринос како би се исти нашао у скупштинској процедури.

ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА
ЗАКОНА О ОГЛАШАВАЊУ

Члан 1.

У Закону о оглашавању ("Службени гласник РС", бр. 79/2005), у члану 14, став 2 мења се и гласи:

"Не сматра се ТВ оглашавањем:

- 1) телевизијско оглашавање из самопромотивних разлога којим се гледаоци обавештавају о садржини програма који ће бити емитован у наредних седам дана, укључујући оглашавање појединих емисија из програма;
- 2) саопштења јавних служби и огласне поруке непрофитних организација за добротворне и хуманитарне акције и друге акције усмерене на указивање и подизање свести о друштвеним проблемима или намењене решавању или указивању на исте, као као и њихови позиви на такве акције који се обављају без накнаде;
- 3) емитовања знака идентификације ТВ програма."

После става 2, додају се нови ставови 3 и 4, који гласе:

"Сматраће се ТВ оглашавањем оглашавање из самопромотивних разлога из става 2. тачка 1. овог члана, којим се посредно или непосредно оглашава име односно назив, знак, робни или услужни жиг или имиџ спонзора програма или појединих емисија.

Огласном поруком из става 2. тачка 2. овог члана не може се посредно или непосредно оглашавати политичка организација или политичар или друга организација коју је основао државни орган, политичка партија или политичар."

Досадашњи став 3, постаје став 5.

Члан 2.

Члан 23 мења се и гласи:

На оглашавање на радију сходно се примењују одредбе чл. 14, 16, 18, 19. и 20. овог закона.

Члан 3.

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".